Ч. 70. Чернівцї, четвер дня 27. марта (8. цьвітня) 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днїв по недїлях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Ситуация парляментарна.

Після найновійших вістий з Відня ситуация парляментарна мимо полагодженя кризи кабінету ще не зовсім вияснила ся. З уґрупованя сторонництв показує ся, що трудно зложити сталу більшість, якої собі Баденї бажає. А віденьскі ґазети ворожать, що сей клопіт К. Баденїого так скоро не мине ся.

Neue freie Presse характеризує теперішну ситуацию парляментарну так: „По остатних випадках, видко ясно, що кабінет зрік ся взагалї наміру утворити сталу більшість, однак буде мати в потребі польско-ческо-клерикальну більшість, на котру може числити“.

Вчера оголошено розпорядженє язикове для Чехії, про котре тілько лїт говорило ся. Найважнїйші постанови єго такі: Власти судові і державні прокураториї, власти залежні від мінїстерства справ внутрішних, скарбу, торговлї і рільництва обовязані тепер на устні і письменні просьби сторін відповідати в однім з тих двох язиків краєвих (ческім або нїмецкім), в якім написана просьба! Ті власти мають дальше при всякім урядованю і дальшім веденю справ, а також в трибуналї і в сенатї уживати сего язика, в якім подано перше поданє.

Всї публичні оголошеня мають видавати ся в обох краєвих язиках. Оголошеня для поодиноких громад мають видавати ся в язицї даної громади.

В справі, в котрій сторони уживають обох язиків, рішенє має видавати ся в обох язиках, коли суперники не порозуміють ся самі в справі язика.

Кореспонденция згаданих повисше властий з властями автономічними має вести ся в язицї тих автономічних властий.

Урядовий язик властий войскових і жандармериї для кореспонденциї з ними сим розпорядженєм не рішений. Таким чином від вчерашного дня се нове розпорядженє має в Чехії вагу.

Друге розпорядженє, видане вчера, постановляє, що від 1901 року кождий новий урядник мусить знати докладно обі мови.

З нагоди сих розпоряджень каже Fremdenblatt, що видане в р. 1880 розпорядженє язикове для Чехії не вдоволило анї тамошних Нїмцїв анї Чехів. Нїмцї жадали для своїх територий лише нїмецкого язика, а Чехи жадали заведеня ческої мови у внутрішній службі в цїлій Чехії. Теперішне нове розпорядженє, що правда, не вдоволяє Нїмцїв, але треба зважити, що коли признати замкнену нїмецку територию для нїмецкого язика, то тим усунулось би сей язик з ческої території, з чого Нїмцї певно не були би раді. Тим, се розпорядженє не зовсім припаде до вподоби, бо они хотїли ческої мови в цїлій служі краєвій. Всяким клопотам з сеї причини зарадить найлїпше школа, де вчать нїмецкої і ческої мови.

Листи з Сириї.

I.

(Опакане становище християн у Сириї. Претензиї православних проти Росиї. Як мусульманин побив сьвященика російської церкви. Ноябрські вбийства в Бейрутї. Мазрааський напад на церкву. Байдужність і нечесність турецьких властей. Бійка ґенерал-ґубернатора з прокурором. Прихильність Росиї до Туреччини і зріст ворожнечі проти неї у східнїх християн. Як мене побили камінням. Колишнї причини східнього москвофільства і сучасний рішучий його впадок.)

В Европі всї думають, що Сирия — то одна з найспокійнїйших сторін Туреччини: Друзів, що були повстали, приборкано ще в осени, — дак який же инчий може бути тут клопіт?

Я живу в Сириї вже з півроку, живу в Бейрутї, себто в містї, яке справдї є найспокійнїще на цїлу Туреччину, — і по щирій совісти можу сказати, що тільки страшенні нещастя Вірмен та ворохобня на Кретї можуть затуляти од наших очей нестерпучу біду таких „супокійних“ провінций, як Сирия!...

Приїхав я сюди з цїлями чисто научними, філолоґічними, і через те навмисне оселив ся в такій арабській сїмї, де нїякої мови не знають, опроче як свою рідну арабську. Звістка про те, що приїхав „москобі“ (бо я вважаюсь тут за „москобія“, і мене не розуміють, коли я кажу, що я українець або малорус)... так от, кажу, звістка про те, що приїхав „москобі“ та ще такий, що розуміє арабську мову, швидко облетїла цїлий квартал (дїльницю міста) Рмейль, де я оселив ся. Завважу до речі, що в тім кварталї живуть самісїнькі православні, і через те він часто зветь ся „Росия“ („Москоб“), хоч тут не має жаднїсїнького росиянина: бо на сходї ознакою національности вважають не мову, а віру. За перший тиждень мене одвідала мало не тисяча православних арабів. Всї раді були нагодї, що бачуть „москобія“, і всїм хтїло ся побалакати щиро, висловити свої жалї, роспитати ся, через що Росия не виповняє своєї миссиї, не обороняє православних на сходї. Всї жадібно роспитували мене, чи нема в мене з собою звісток: „чи швидко завалить ся ненависна Туреччина? чи думає нарештї Росия заступити ся за православіє і забрати Сирию собі? Коли-ж не Росия, то може забере їх арабів хоч яка-небудь держава?“ Я всїм поясняв, що з мене філолог, а не полїтик, та мене не слухали і гірко оповідали про більше чи менче нові факти, які добре ілюструють тутешню безправність, підкупність і насильство. Правду кажучи, всї ті жалї більше-менче скидали ся один на один: мусульманин убив або зрабував християнина або збезчестив жінку, а правлїння або засудило самого таки хри-

---

32)

ЗАЛЇСЄ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

Ще якби селяни знали розповісти розумно, чого їм потрібно, то скорше й порадив би їм, а то они розповідають, як дїти; відгадувати треба, що їх болить. А не відгадаєш або не догодиш, відвертають ся або й гнївають ся.

Прийшов раз до Славка селянин троха підпитий.

— Дай Боже добрий-день!

— Дай Боже здоровля!

— Що скажете, ґаздо?

— Я до вас, паничу, як до тата рідного. Нема кого порадити ся, тілько ви одні в селї.

— Чого-ж вам від мене потрібно?

— Як до тата рідного приходжу до вас, паничу, бо не можу витримати. І єму і собі смерти зроблю, аби на другий раз не зачіпав ся.

— Против кого ви то говорите?

— Против кого-ж, як не против него! Збив мене, паничу, так мене збив, на землю кинув....

— Та хто такий, коли, як?

— Коли? Вчера сночи! Іду я від Мошка, а вже було троха пізно, іду я, іду, тримаю гуску соли за пазухою — і нїчо! іду...

— А кілько в Мошка порций випили вчера? — перебив єму мову Славко.

— Присяй Богу, іно три! Чекайте, зараз вам скажу: я поставив кватирку, потім Сеньків Іван — знаєте? — далї... чекайте... Козак... і ще хтось... от не пригадаю собі. Але, бігме, паничу, я не був пяний, борони Боже!

— Ну, і що далї?

— Так іду я собі, іду-іду, несу гуску соли за пазухою... аж ту коло перелазу Дорошихи дивлю ся, хто іде? він іде!

— Та хто такий?

— Хто? Дорошихи син, Іван, той, що з войска в осени вернув, а брата має у Львові!

— І що далї?

— Що далї? Вибив мене, взяв і вибив мене!

— За що?

— Вибив так! раз поза уха, другий раз поза уха, на землю кинув і пішов.

— Але за що, питаю ся вас.

— То знаєте, паничу, ще за єго небіжчика-тата... Мав я з ним процес...

— І хто виграв?

— Він, аби в гробі перевернув ся!

— Ага, тепер розумію. Ну?

— Так іду я коло перелазу Дорошихи — тої вдови, знаєте? — дивлю ся, іде він. Я до него: „А! добри-вечір, пане Дорош! Добре, що я вас здибав!“ — А він менї на то: Чого вам, каже, треба від мене? А мене взяла така лють: „Чого менї, кажу треба від тебе? Ти не знаєш? А що-ж, ти не гадаєш направити тої кривди, що менї твій тато зробив.“ — Відчепіть ся! — він менї так. „Не відчіплю ся, кажу, най ту згину, а не відчіплю ся! Добре, що я тебе здибав.“ Тай за рукав єго хап! А він вирвав ся тай в ноги! Гов, чекай, не втїкнеш менї, пташку! І як вийму гуску соли, як кину за ним, а в нїм аж гепнуло. Маєш за твого тата! А він тодї до мене та за ковнїр, як тарахне сюди-туди, а потім в снїг...

— Чого-ж ви від мене хочете? — вже знетерпеливив ся Славко.

стиянина, або, через те що консули напосїли ся, посадовило мусульманина в тюрму, та другого дня випустило на волю, і він собі ходить та знов бучу збиває. Зпоміж тих звісток, про які я довідав ся першого тижня, дві справдї різно одрізняли ся од других. Одна — про те, як валїй (ґенерал-ґубернатор) вигнав із своєї хати православного митрополїта Бейрутського (Гавриїла), що прийшов до нього домагати ся правди; митрополїт Гавриїл — руссофіл, і через те всї дивували ся, що Росия (тїснїш — консульство) анї слівцем не обізвала ся за нього. Друга звістка — ще гірша: як мусульманин побив сьвященика р о с и й с к о ї церкви. Скоїлась ця подія в сїчнї 1896-го року. Православний сьвященик Яків Сувая, зроду араб, і турецький підданий, але сьвященик тутешньої російської церкви, ішов собі по Довгому Базару („Сук Таввиле"). Перед тим був випав дощ, на шляху було болото, і старий Сувая посував ся по вузенькому троттуару коло самісїньких крамниць. Коло крамницї мусульманина Даука було наставлено стільки стільців, що й проходу не було. Сувая лагідно попрохав, щоб Даук дав йому місце пройти. Даук на те закричав, що собацї-християнинови не дасть проходу. — „Парубче!" плохенько одказав сьвященик: „за що лаєш ся? Подивись на мою сивину, — адже я-б міг тобі бути за батька!" Розлютований Даук вдарив Суваю по щоцї тай то так сильно, що з нього злетїв сьвященицький капелюх, і сам Сувая впав у болото. На те дивив ся весь базар, всї були обурені страх як, всї сподївали ся, що російське консульство суворо покарає Даука; більшина людей сподївала ся навіть, що Росия на цїй підставі вчинить окупацию Сириї... Та перебуло ся без того: не то що Сирию не оккуповано, ба навіть Даукови нїчогісїнько не зроблено. Я не можу переказати вам, читачі, того палкого жалю й обуреня, що сьвітило ся в очах моїх оповідачів. — „Кажуть усї" додавали вони, „що тодїшний російський консул Петкович та його драгоман Шхади дістали од валїя пятьсот червінцїв, щоб загасити справу..." І вона справдї загасла! Католики і мароніти тепер нам цьвікають в очі, сьміють ся з нас, сьміють ся з Росиї, кажуть, що вона не тільки проти вірмен стала, дарма що вірмене — теж християне, ба навіть не хоче дбати і про своїх православних, аби не сварити ся з Турком... Пане — Аґатанжельос (це так мене тут звуть)! ростолкуй нам, що ми маємо думати про все отаке!"

А „пан Аґатанжельос", звісно міг хіба плечима здвигати на „все отаке". Зрештою, я не тільки плечима здвигав, а ще й почував ся зовсїм пригнобленим. Враження було од усїх тих речей невимовно важке. З одного боку бачила ся у моїх оповідачів горяча віра в те, що Росия, яка колись ходила війною на турчина задля православних славян, н е м о ж е забути православних арабів. З другого боку — чуло ся якесь глухе, доволї несьвідоме, але дуже гірке розчарованнє. Менї шкода було тих бідних людей.

Надійшов ноябр. Сонце заходило заранї, і після заходу нїхто, звичайно не осьмілював ся виходити з хати. Менї тая полохливість не довго могла здавати ся сьмішною. Я, европейским звичаєм, не вкладав ся спати заранї, а займав ся до півночи або й довше. І ото не раз, бувало чую: хтось десь поблизу вистрілив, далї зараз — другий вистріл, часом — третїй. В ранцї роспитаєш ся, що там таке було в ночи. Довідуєш ся: мусульманин забрав ся до християньского кварталу, достеріг якогось християнина, що зважив ся вийти в ночи на шлях, або й попросту викликав його, постукавши в двері, — ну, й застрілив. Коли на гомін од вистрілів прибіг караул (полїция), то — це вже так і знайте — захоплено не вбийцю, а, наприклад, християньского візника, який вибіг на ґвалт, і сьогоднї той бідолашний візник сидить у тюрмі. Промине день, — можна буває довідати ся й про конець тієї історії: або засуджено візника, нїби-то він вчинив убийство, або випадком знайшли ся сьвідки, що могли доказати безвинність візникову і навіть назвати правдивого вбийцю; в такім разї того заводять до тюрми. Ще мине день — довідуєш ся, що вбийця вже гуляє собі на волї...

Отакі історії — то найзвичайнїща річ, і серед тої щоденщини лиш иноді було почуєть ся щось новіще й цїкавіще. Їде, наприклад, Шхади, драгоман російського консульства (підданий турецкий), християнським візником, а назустріч береть ся візник-мусульманин. Християнин не звертає з дороги, — то мусульманин вихоплює з кишенї револьвера і стріляє. Куля влучає в задок воза, коло голови самого Шхади. Це, як бачите, історія трохи цїкавіща, і про неї оповідають трохи більше, нїж про звичайне вбийство. Для мене (не для тутешнїх) ще цїкавіще було довідати ся про пригоди в Тріполї (це — трошки на північ од Бейрута). В початку ноября приїхало звідти багато людей до Бейруту тай переказувало, як у них мусульмане позабірали череди і витоптали кіньми багато нив. Місцевий ґубернатор — він сам отаман над розбишацькою ватагою, а через те покривдженим бідолахам нема куди вдати ся. Приїздив до Бейруту і митрополїт з Тріполї, пожалїв ся російському віцеконсулови (консула тепер нема), і той зателеґрафував скількись разів у Константинополь до російського посла Нелїдова. Визначено судову розправу, але суд повів дїло так, що не захтїв переслухати нелюбих сьвідків, а потім засудивши таки декого з мусульман в тюрму, зробив це тільки на показ, а направду нїкому нїчого не було; тай триполїйський ґубернатор, якого присуджено скинути з посади, любісїнько зостав ся на нїй. Російське консульство знов зачало протестувати, та хіба серед турецького заколоту можна до чогось добитись?! Якби Крета не збудоражила всїх, то можеб пощастило добити ся од Порти наказу, щоб триполїйський ґубернатор покинув свою посаду... н а о д и н д е н ь. А тепер, коли й у Константинополї нема ладу, і на день нема надії! Арабське прислівя каже: „Тут і людям скрута, — то де вже там вважати на котячі примхи!" або по нашому: „Не до поросят, коли свиню смалять". Де вже там султану думати про триполїйцїв!

А. К р и м с ь к и й.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 7-го цьвітня 1897.

Іменованє. Адюнкт будівництва Мойсей Ґольдфрухт іменований інжінером при краєвім правительстві.

З унїверзитету. Дня 3-го цьвітня відбула ся промоция Генрика Метша на доктора прав в авлї тутешного унїверзитету.

Перша промоция женщини в Австриї відбула ся дня 2. цьвітня на віденьскім унїверситетї. Панна Ґавриїла Посаннер, здобувши собі вже перед кількома лїтами докторский диплом на унїверситетї в Цїриху, зложила наново на віденьскім унїверситетї строгі іспити з добрим успіхом і промовала ся на доктора усїх наук лїкарских. Нова докторка отримала посаду лїкаря при дївочій ґімназиї у Відни.

Посол др. Роман Яросевич написав і містить у звіснім віденьскім тижневнику Die Zeit статю „Polen und Ruthenen". Перша половина статї вже напечатана в послїднім, 131-ім числї Die Zeit з дня 3-го цьвітня с. р.

Заряд трачки черновецкої перенимає сими днями новоіменований директор Йосиф Фіяля з Ґерцу від свого попередника дир. Франка.

Про научність фонетичної правописи. З Бейруту пише нам орієнталїст-Українець А. Кримський: Д. Во..н, як видко з „Буковини" ч. 54, думає воювати проти фонетичної українскої правописи тим способом, що покликає ся на слова Леконта, члена Паризької Академії наук: „Тільки необразовані і неотесані народи, які не мають анї лїтератури анї історії, можуть уживати фонетичну правопись." Сей арґумент колись уже була виставила також „Галицкая Русь," — значить ся, він доволї популярний у Галичинї чи Буковинї, а через те я вважаю непоганою річию пояснити читачам, що думають про фонетичну українську правопись не Леконти, які про українську мову певне й не чували, а спе-

---

— Я до вас, паничу, як до тата рідного: зробіть менї право, я вам і заплачу, а до кримінала мушу єго всадити!

— Та за що?

— Як, за що? Най покутує за свого тата і за себе!

Славко підійшов близше до пяного і відповів єму грізно: — Я вам зроблю таке право, що не Дорош, а ви підете до кримінала? Розумієте?

Селянин отворив широко очи: — Так ви кажете? Фі-ю-фі! Бувайте здорові!

Обернув ся і пішов, а Славко засьміяв ся. Мав одного ворога більше; вже на другий раз не прийде до него як до „тата рідного." — —

Ту сцену з пяним селянином він розповів ще того дня Манї; думав, що єї тим розвеселить. Але она тілько усьміхнула ся і то так якось милосерно, як би жалувала Славка або селянина. Се здивувало єго і він замовк.

— Проза житя... замітила она коротко.

— Звідки-ж узяти поезию житя?

— У пяних селян єї не найдете, а коли й найдете, то та поезия буде пяна.

— Тверезої поезиї нема — відповів Славко, граючись словами.

— Так, однак упитись можна не лише сивухою, але й шампаном.

— Наслїдок зовсїм той самий, похміле однакове.

— Але пє ся не однаково.

— Звідки-ж шампана взяти?

— Треба собі заробити.

Славка інтриґували ті присьпівки Манї. Що она хотїла ними сказати? Шукати вдоволеня не в простих розривках або й роботї, а в якихось вишуканих?... „Кокетка! прийшло єму на думку — як всї Польки. Пильнуй ся, Славку!"

— В Залїсю шампана не дістати...

— В Зільбера певно нї... замітила на то дївчина, замовкла на хвилю, а коли Славко не відзивав ся, додала: — Прошу вас, пане Левіцкий, поясніть ви менї се! Ви так все на розум берете, отже що ви менї на то скажете? Молодість — то капітал, н. пр. сто тисяч. Дістає ся сей капітал, можна сказати, без заслуги, сам приходить і не минає ся якийсь час, н. пр. від 20-го до 30-го року житя, немов жде, щоб з него витягнути як найбільші користи. Що робити, аби той капітал як найбільше визискати, як найбільше процентів зібрати?

— На старість?

— Не на старість; про старість молоді люди не думають. Ви думаєте, що з вами буде за трийцять лїт?

— Нї.

— І я нї; не думаю навіть, що зі мною буде за десять, за пять, за два роки; найдальше сягаю думкою на кілька місяцїв, на рік; на такий час можна ще якісь пляни снувати, а на дальший час трудно.

— Се дуже справедлива замітка.

— Добре; отже що почати з молодостию? Чи єї пильнувати, щоб як найдовше цвила другим на потїху, чи єї в приступі одушевленя випити душком, як ча-

циялїсти-історики руської мови, москалї зроду, професори Петербурського і Московського унїверсїтету. В Петербурзї історию руської (себ то велико- і мало-руської) мови читає проф. Соболевський. Він великий ворог усього українського, алеж у всїх своїх працях держить ся тільки кулїшівки (диви напри., його „Лекціи по исторіи русскаго языка.“ Спт. 1892 і всї статтї, які він містив у „Журналѣ Министерства Народнаго Просвѣщенія.“) В Мокиві історию руської мови викладає проф. Брандт, щирий великорус. Він теж у всїх своїх філолоґічних розправах наводить українські слова не інакше, як кулїшівкою і перекладаючи Міклошіча на рос. мову, він усї українські слова перевів з абецадла на кулїшівку. Та він не обмежаєть ся тим мовчазливим признаннєм висшости кулїшівки над якоюсь инчою правописю: він що року з унїверситетскої катедри рішучо заявляє, що найбільш наукова з усїх малоруських правописей — кулїшівка. Правопись Максимовичеву (етимольоґічну) він гудить, бо бачить в нїй богато ненаучности, „не говоря уже о безсмысленности етимологическаго правописанія вообще.“ В своїх недавно виданих (1894 р.) „Лекціяхъ по фонетикѣ сербскаго языка“ проф. Брандт дуже вихваляє сербську правопись, бо вона, каже, чисто научна. Думаю, що не завадить знати австрийським русинам як дивлять ся на фонетичну українську правопись в двох найважнїйших осередках російської просьвіти, жерелах російської філології.“

З приватного листу з Київщини виймаємо про погром жидів у Шполї таку вістку. Дня 3. марта в містечку Шполї (київської губ.) селяни геть чисто порозбивали всї жидівські крамницї й маґазини, повикидали всї товари на шляхи, в саме болото, і топтали ногами. А почало ся все од самих жидів: жиди побили деяких селян ваговими тягарами, поклавши їх у мішочки, і таким способом убили шестеро селян. Тодї розлютований люд кинув ся руйнувати крамницї. На день перед тим приїхав до Шполи з Київа віце-ґубернатор і прибули для екзекуциї козаки (великоруські). Біда бідному людови!

За що і на що „Ґалїчанїн“ а за ним его сателїти „Бук. Вѣдомости“ і т. п. виставили, як ми вже спімнули, „проповідникови“ румунїзаторских казань аґітацийних Іванови Прокоповичови „свѣдѣтельство отличного знанія русской“ мови? За те, що відправив у Львові торжественне „молебствіе“ за Івана Наумовича, а на те, щоби піддержати тим кандидатуру сего панотчика на місце консисторского радника. Не сумнїваємось, що ся нова заслуга славного із свого мовчаня проповідника „русского“ та похвальне сьвідоцтво з так міродайної сторони допоможе Прокоповичови, що поверне з Відня вже з декретом в кишенї, та поборе навіть найсильнїйшого (!) конкурента, славного зі свого інспекторства Мартиновича. Справдї, нашій консисториї можна поґратулювати до еї „найгіднїйших“ кандидатів; вже як вибере собі котрого, то люди не можуть надивувати ся.

Буковинець на Мадаґаскарі. Від недавна пробуває у Відни Фільомен Служаньский, родом з Буковини, що приїхав туди по семилїтнім пробуваню в Мадаґаскарі. Служаньский належав давнїйше до австро угорскої військової маринарки відбув подорож на около сьвіта на корветї „Фридрих“ від 1874 до 1876 р., був підчас послїдної російско-турецкої війни на покладї „Нарент“ на турецких морях: в роцї 1888 покинув службу і удав ся до Мадаґаскару, щоби там осїсти купцем. Він був одиноким Австрийцем в своїм заводї на африканьскім острові і єму удало ся виробити великий відхід австрийских виробів, як ріжних музичних інструментів, лямп виробів із шкла, одїжи, біля і черевиків. Коли в роцї 1894 Французи виповіли війну королевій Ранавальо III, підпомагав їх Служаньский радою і дїлом. По закінченю війни Французи не хотїли признати єму винагороди, яку Служаньский числить собі і він приїхав тому до Відня, щоби за помочию мінїстерства заграничних справ добити ся справедливости. Служаньский списав свої цїкаві пригоди в чужих краях, а капітан Вальтер відчитав їх в сали наукового клюбу перед численною публикою. Відчит був, як можна догадувати ся, дуже займаючий.

„Благонадьожная маладьож“ з черновецкого „русскаго студенческаго общества „Карпатъ“ вчить ся, як „Ґалїчанїн“ доносить, що пятницї московскої мови мабуть у г. Ґеровского, бо нїхто иньший з „консерватистовъ“ не знає „настоящего литературного языка русскаго“. Ну, в тім нема нїчо дивного, дивне тілько те, що „Бук. Вѣдомости“ і „Buk. Post“, подаючи те саме справоздане про дїяльність своїх пупілїв з „Карпата“, не згадали про сей курс. Годї припустити, щоби „Б. В.“ встидались, що рускі дїти свого цурають ся а чужого хапають ся, остає проте тілько москвофільске „заячесердіе“ ізза нечистої совісти.

Перші жертви з австрийскої залоги на Кретї, именно: 1 офіцир і 3 вояки згинули, а 7 вояків ранено сими днями на Кретї — після донесеня з Канеї до Трієсту.

Побили жидів в Ходорові в Галичинї мазурскі робітники, що працюють там при зелїзници. Причину до розрухів дала суперечка одного робітника з жидом, що торгував ся за помараньчу, а дальша причина лежить в страшнім визиску захожих робітників зі сторони жидів. Всї доми жидівскі виглядають тепер як по битві, без вікон і дверий, з поломаними меблями і знищеними засобами торговельних товарів. з Рогатина причвалало 66 гузарів, а зі Львова приїхало 110 жовнїрів піхоти і аж тогди настав спокій.

На Сибір будуть вже тепер, після розказу царя, діставати ся проступники вигіднїйше, бо будуть їх везти зелїзницею, а не провадити пішки, як було доси. Піша подорож тревала від Томска до Іркутска 98 днїв і була тяжшою карою, нїж саме засланє, бо вязнї мусїли валяти ся часом цїлими роками по дорозї по так званих центральних вязницях, заким дістали ся на місце засланя.

Утїкла з дому донька посла Кронаветера, 25-лїтна панна Фанї, як здає ся, зі своїм любчиком, котрому був батько противний. Перестраханий отець пошукує де може свою рішучу доньку.

Сьмілу крадїж сповнили в Чернівцях дня 3. цьвітня незнані доси злодїї. Межи 7. а 8. годиною вечером вломили ся до мешканя гандляря вином Саломона Пікера, при улици почтовій ч. 2, порозбивали всї шафи і шуфляди та закрали дорогоцїнностий і паперів на 2000 зр. Здає ся, що при роботї сполошив їх хтось, бо на земли лишили розложену хустку і поскладану постїль, котру очивидно мали намір також забрати. Сьмілість і звинність крадежи доказує, що злочинцї були добре обзнакомлені з розкладом мешканя і звичаями мешканців; полїция слїдить їх енерґічно.

Жидів в палатї панів є три, именно президент Ґомперц з Берна, барон Опенгаймер і радник двору проф. Ґрінгут з Відня. В радї державній є їх 11, а всї майже з Галичини і з Буковини: др. Е. Бик з Бродів, др. Г. Колїшер з Перемишля, др. М. Трахтенберґ з Коломиї, др. Бенно Штавхер з Чернівцїв, радник Й. Карайс з Відня-Леопольдштат, др. Л. Феркавф з Еґер V. курия, а з торговельних комнат Львів — Яков Пінес, Краків — др. А. Рапапорт, Броди — др. М. Розеншток, Берно — П. Авспіц, Чернівцї — Д. Тітінґер.

Пожар при улици Рільній в Чернівцях ч. 21. в загородї М. Яворского повстав з неосторожности дїтий, що бавили ся огнем, і знищив стіжок соломи, дах мешкального дому і шопку. При тім спалило ся пять свиний. Огонь загасила міська сторожа огнева. — Дня 2. цьвітня вибух огонь на фільварку пахтяря Ґотлїба в Кіцмани і знищив всї будинки і великі засоби кукурудзи. З живого інвентаря згоріло 40 волів. Огонь повстав з експльозиї лямпи. Ратунку не було жадного; шкода виносить коло 20.000 зр.

Помер Іван Брамс, славнозвісний віденьский музик і композитор в 64-ім роцї житя. Єго композициї обнимають всї галузи музики, крім опери.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 7-го цьвітня 1897 року.

Віденъ. Рада державна з причини наглого внесеня п. Яворского і Нїтшого, щоби відповісти на престольну річ адресою установила комісию з 48 членів. По відчитаню численних внесень і інтерпеляций замкнули засїдане. Слїдуюче засїдане нинї.

Віденъ. Рада державна вибрала 258 голосами Катрайна президентом. Катрайн дякував і обіцяв безсторонний провід. Привитав заступників пятої куриї, виражаючи надію, що прилучать ся до пожиточної працї; желає мирної злуки між всїма народностями в інтересї розвою держави і кінчить одушевленим окликом на честь цїсаря. На заступників президента вибрано Абрагамовича і Крамаржа.

Канея. Аґенция Гаваса доносить що башибожуки турецкі напали на інсурґентів, що хотїли ся звідтам цофнути в глубину острова а трупи убитих безчестили. Війска европейскі розброюють башибожуків. Цїлий баталїон французкого війска відійде звідси до Ситії, як лише надійдуть нові підмоги.

сом пє ся на чиєсь здоровлє чи може пити помаленьки, смакуючи так, як староста смакував старе вино у иас по ловах?

— Звідки вам такі думки прийшли, панно Маню?

— Менше о те; дайте менї відповідь!

— Що почати з молодостию? Справдї, цїкаве питанє. Ми в молодих лїтах працюємо на то, аби в старших лїтах мали самі що їсти і другим могли дати їсти. Се доконче потрібне. Рівночасно у вільних хвилях бавимо ся більше або менше розумно.

— Добре — відповіла Маня, а коли завважала допитливий погляд Славка на собі, замітила ще: — Ви не дивуйте ся менї; отсе питанє мучить мене від якогось часу і я хочу найти на него хоч сяку-таку розумну відповідь... Отже ви, мужчини, особливо менше заможні мужчини, працюєте за молоду, аби мати обезпеку на будучність. Кромі того, кажете, бавите ся більше менше розумно. Що то є розумна або нерозумна забава?

— О тім би можна писати цїлу розправу; не можу вам так відразу се означити. Менї видить ся, що з розумної забави не повинно бути шкоди моральної або материяльної або одної і другої.

— Розумію... А що ми, дївчата, маємо з молодостию починати? Якийсь час учимо ся, а потім?

— А потім виходїть замуж! Се найрозумнїйше.

— Нї, пане Левіцкий, не жартуйте! Коли котра з нас хоче і може виходити замуж, то певно виходить. Иньша може вийти замуж і не лякає ся того, що буде комусь тягарем, але поки рішить ся, має н. пр. два, три роки часу. Роботи на стілько не має, щоб за нею забула про потреби серця, отже що має почати з вільним часом, з тими кількома лїтами молодости?

(Дальше буде.)

Не залишіть прочитати!

Заснована в р. 1885-ім.

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. паньска ч. 16.

Виготовляє убраня мужескі після найновійшого крою за ціну як найдешевшу.

Замовленя з провінциї виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Літні плащі (іберцітери) від 14 зр. в гору.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,

машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелізничій (Banhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по **1 зр.** за річник, а всї 7 разом **6 зр.**

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна істория, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

з поезий Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток для чемних діточок.“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На почтову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кожду поодиноку книжочку.

Замовленя приймає й редакция „Буковини.“

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всім вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковинї

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і нїмецкій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселиці, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселиці .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{12}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

KUL